

ლიტერატურა და ლიტერატურის თეორია

დავით ჭავჭავაძე - ამერიკაში მოღვაწე ინგლისურენოვანი ქართველი
მწერალი (შტრიხები ცხოვრებიდან და შემოქმედებიდან)

მონიკა ჯიჭონაია

monika.jitchonaia@atsu.edu.ge

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ქუთაისი, საქართველო

DOI:<https://doi.org/10.52340/atsu.2025.2.26.11>

მეოცე საუკუნის ოციანი წლებიდან მოყოლებული, საზღვარგარეთ, კერძოდ კი ამერიკაში მოღვაწე ქართველ მწერალთა ღვაწლი შეუფასებელია ქართული კულტურის განვითარების საქმეში. ემიგრანტ მწერალთა ცხოვრება და შემოქმედება პირდაპირ უკავშირდება ჩვენს წარსულ ისტორიას, ავბედით დროსა და ჟამს, რომლის გამოც ქართველი ემიგრანტი მწერლები იძულებულნი გახდნენ დაეტოვებინათ სამშობლო და მათი მთავარი სათქმელი ფურცლებზე გადმოეტანათ. სტატიაში განხილულია ერთ-ერთი მათგანის - დავით ჭავჭავაძის ცხოვრება და შემოქმედება. მწერალი ამერიკის შეერთებულ შტატებში აქტიურად მოღვაწეობდა და ხელს უწყობდა ქართული კულტურის პოპულარიზაციის საქმეს.

საკვანძო სიტყვები: ემიგრაცია, მწერალი, საქართველო, მშობლიური

მეოცე საუკუნის დასაწყისში, კერძოდ, საბჭოთა კავშირსა და მის ნაწილად ქცეულ საქართველოში მიმდინარე პოლიტიკური პროცესების კვალდაკვალ, დღითიდღე იზრდებოდა ემიგრირებულ მოქალაქეთა, მათ შორის ქართველთა რაოდენობა. ემიგრირებულთა შორის იყვნენ მწერლები, სპორტსმენები, სხვადასხვა პროფესიის ადამიანები. სამშობლოსგან მათი გადახვეწა იძულებით მიღებული გადაწყვეტილება იყო. თუმცა ამ ნაბიჯის გადადგმით ისინი საკუთარ სამშობლოს მხოლოდ ფიზიკურად შორდებოდნენ, სულიერად კი კვლავაც რჩებოდნენ მის განუყოფელ ნაწილად.

სტატიაში განხილული თემატიკა სწორედ იმ ერთ-ერთ ასეთ ემიგრანტ მწერალს უკავშირდება, რომელმაც თითქმის ნახევარი სიცოცხლე გაატარა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, წერდა ინგლისურ ენაზე. სამწუხაროდ, მისი არცერთი ნაწარმოები დღემდე არაა ქართულად თარგმნილი და ამის გამო ხელმისაწვდომი ქართველი მკითხველისათვის. იგი გამოირჩევა თავისი საინტერესო წარსულითა და ბიოგრაფიით და იმ-

თავითვე იმსახურებს დიდ ყურადღებას საქართველოსთან, წინანდლის მიწასთან თავისი კავშირის თვალსაზრისით.

დავით ჭავჭავაძის შესახებ ბიოგრაფიულ ცნობებს გვაწვდიან პროფესორები ირაკლი მახარაძე და რუსუდან დაუშვილი. გარდა ამისა, მწერლის შესახებ მის ცხოვრებასთან დაკავშირებულ მონაცემებს არაერთ უცხოურ გამოცემებშიც შეგვიძლია წავაწყდეთ. მაგალითად, დავით ჭავჭავაძის წინაპართა წარსულით დაინტერესებულმა მკვლევრებმა არაერთი ნაშრომი მიუძღვნეს წინანდლის ისტორიას, შამილის ტყვეობას, თუ რა ბედი ეწია დიდგვაროვანთა ოჯახს.

1857 წელს საფრანგეთში გამოიცა ანა დრანსის წიგნი "შამილის ტყვე ქალები". როგორც ცნობილია, წიგნის ავტორი წინანდალში დავით ჭავჭავაძის ოჯახში მუშაობდა, საიდანაც ის 1854 წელს ამ სასახლეზე თავდასხმის დროს ლეკებმა ტყვედ გაიტაცეს ამ ოჯახის წევრებთან ერთად და დაღესტანში იმამ შამილთან წაიყვანეს. შამილს სურდა თავისი ვაჟის - ჯემალ ედ-დინის გაცვლა ქართველ ტყვეებზე, რომლებიც რუსებმა მძევლად აიყვანეს და რუსეთში, იმპერატორის კარზე, იზრდებოდნენ. წიგნში ანა დრანსი დეტალურად აღწერს ამ მოვლენებს.

ცნობილი ფრანგი მწერალი ალექსანდრ დიუმა (მამა), რომელიც საქართველოში 1858 წლის ბოლოს ჩამოვიდა, ასევე დაინტერესდა წინანდლის ტრაგედიით. თავის წიგნში ის ნათლად გადმოსცემს მოგზაურობის დროს მიღებულ შთაბეჭდილებებს. ცნობილია, რომ იგი სპეციალურად ეწვია ჭავჭავაძეების ოჯახს, პირადად შეხვდა დავით ჭავჭავაძის მეუღლეს ანას და ოჯახის ისტორია უშუალოდ მისგან მოისმინა. წიგნი სახელწოდებით "კავკასია" 1859 წელს გამოიცა. მემუარული ჟანრის ეს ნაწარმოებები ორიგინალური და სანდოა. მათი სიუჟეტი ავსებს ერთმანეთს და ქმნის სრულყოფილ სურათს.

ანა დრანსისა და ალექსანდრ დიუმას მემუარები, როგორც ძვირფასი ისტორიული წყაროები, დღესაც არ კარგავენ ღირებულ აქტუალობას. ყოველთვის მნიშვნელოვანი და საინტერესოა უცხოელ ავტორთა თვალთ დახახული საქართველო, ჩვენში მიმდინარე ისტორიული მოვლენებისა და ამ მოვლენათა ეპიცენტრში მყოფი ადამიანების წარმოჩენა. რაც შეეხება წინანდლის ტრაგედიას, ეს იყო რუსეთის მიერ კავკასიის ოკუპაციის კიდევ ერთი შედეგი, რომელიც მსხვერპლით დასრულდა.

სწორედ წინანდლის მიწასთან და მის ფესვებთან პირდაპირ კავშირშია ქართველ-ამერიკელი მწერალი დავით ჭავჭავაძე, ვინც მთელი ცხოვ-

რება ფაქტობრივად წინაპართა კულტურისა და ტრადიციების შენარჩუნების მცდელობაში გაატარა. ის ამავდროულად ამხელდა კომუნისტური რეჟიმის მანკიერ მხარეებს.

დავით პავლეს ძე ჭავჭავაძე დაიბადა 1924 წლის ოც მაისს. მისი მშობლები, თავადაზნაურთა წრის წარმომადგენლები გარკვეული პერიოდი ლონდონშიც ცხოვრობდნენ. დავითის მამა მწერალი და მთარგმნელი იყო. იგი თარგმნიდა ქართულიდან ინგლისურ ენაზე. ამერიკის შეერთებულ შტატებში დავითის ოჯახი დაახლოებული იყო რუს ემიგრანტთა წრესთან. ამ დროისათვის მათ მცირე ფინანსური სახსრები გააჩნდათ. გარდა იმისა, რომ მწერალი რომანოვების შთამომავალი იყო და ჰქონდა მჭიდრო კავშირი საქართველოსთან, იგი ამავდროულად ინგლისის, დანისა და საბერძნეთის სამეფო ოჯახების შთამომავალიც გახლდათ (დაუშვილი 2015).

დავით ჭავჭავაძე რუსეთის იმპერატორის - ნიკოლოზ პირველის შვილთაშვილი იყო. როგორც ცენტრალური სადაზვერვო სააგენტოს ოფიცერი, ის სპეციალიზებული იყო საიდუმლო კომუნიკაციებსა და დაკვირვებაში თავისი წინაპრების სამშობლოსთან დაკავშირებულ საკითხებში (მახარაძე 2011).

მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ წლებსა და ცივი ომის დაწყების დროს მწერალი ბერლინში მუშაობდა. როგორც ითქვა, სისხლით იგი რომანოვების დინასტიასთან იყო დაკავშირებული. დედამისი - ნინა რუსი პრინცესა და ნიკოლოზ პირველის (მეფობის წლები: 1825-1855) შვილიშვილი იყო, მამამისი კი კავკასიის სამეფოს უკანასკნელი მონარქის - გიორგი XII-ის პირდაპირი შთამომავალი. როგორც მწერალი თავის მემუარებში აღნიშნავდა, მისი კარიერა საერთაშორისო კომუნიზმის საფრთხეებთან დაკავშირებით რაღაცის გაკეთების სურვილს უკავშირდებოდა (Barnes 2014).

ომის შემდეგ დავით ჭავჭავაძე ბერლინში არმიაში მსახურობდა, შემდეგ კი სწავლა იელის უნივერსიტეტში დაამთავრა 1950 წელს. იგი მალევე შეუერთდა ცენტრალურ სადაზვერვო სააგენტოს. როგორც საქმის ოფიცერი, თავის მემუარებში წერდა: „სამუშაოს ბოლო არ უჩანს... აგენტთან (ინფორმატორთან) შეხვედრის შემდეგ, საქმის ოფიცერი ინიშნავს საკონტაქტო ანგარიშს, შეხვედრის დროსა და ადგილს, შემდეგ აღწერს შეხვედრას, რა ითქვა, აგენტის მორალურ და ოჯახურ მდგომარეობას, ახალ ინ-

ფორმაციაზე წვდომის შესაძლებლობებს, ფასიან ქაღალდებთან დაკავშირებულ რეალურ და პოტენციური სირთულეებს და ასე შემდეგ.“

დავით ჭავჭავაძემ სამსახურებრივი კარიერა 1974 წელს დაასრულა. უკანასკნელი ცხრა წელი კი მან მსოფლიოს გარშემო მოგზაურობაში გაატარა. მისი მეუღლის - ევგენი დე სმიტ ჭავჭავაძის გადმოცემით, ის პოტომაკის სამედიცინო ცენტრში თირკმლის უკმარისობითა და დემენციით გარდაიცვალა.

პროფ. რუსუდან დაუშვილის ხაზგასმით, ამერიკელებს მისი გვარის წარმოთქმა ძალიან უჭირდათ. ამიტომ როდესაც მას თავისი წარმომავლობის შესახებ ეკითხებოდნენ, პასუხობდა, რომ ინდოელი ჩეროკი იყო. ბუნებრივია, არავის სჯეროდა, რომ არისტოკრატიული გარეგნობის მქონე ეს ადამიანი შეიძლება ჩეროკი ყოფილიყო და შემდგომი ახსნა ყოველთვის ერთი და იმავე კითხვით მთავრდებოდა: „სტალინიც ქართველი იყო, არა?“ - დიახ, სამწუხაროდ! პასუხობდა დავითი“ (დაუშვილი 2015, 1-2).

1967 წელს დავით ჭავჭავაძე შეხვდა სვეტლანა (სტალინის ქალიშვილი) ალილუევას, რომელთანაც მეგობრობდა. სვეტლანა ალილუევამ მას გაუმხილა, როგორ სძულდა „ბანდიტების ის ხროვა, რომელიც მოსკოვში იჯდა, ისევე როგორც რომანოვები.“ მწერლის კომენტარებით, იმ მომენტში მან იგრძნო, რომ „ეს ერთგვარი ბოდიში იყო იმისათვის, რაც მისმა მამამ თანამოაზრეებთან ერთად გაუკეთა ჩვენს ოჯახს“ (Barnes 2014).

როგორც უკვე აღვნიშნეთ, დავით ჭავჭავაძემ განათლება მიიღო იელის უნივერსიტეტში, თუმცა რაღაც პერიოდი სწავლა შეწყვიტა, რადგან ალასკაში განლაგებული წითელი არმიის ძალების აშშ-ს მოკავშირე ოფიცერი იყო. რუსეთის რევოლუციიდან სამ ათწლეულზე მეტი ხნის შემდეგ, საბჭოთა ჯარისკაცები მწერლის არისტოკრატიულ წარმომავლობას ხაზს არ უსვამდნენ. თავის მემუარებში იგი აღნიშნავდა, რომ ისინი მას „ამხანაგ პრინცს“ უწოდებდნენ, თუმცა მწერალი არ აკონკრეტებს, იყო თუ არა ამ სახელწოდებაში სარკაზმის გარკვეული ელემენტები.

დავით ჭავჭავაძე ცხოვრობდა ვაშინგტონში, სახლში, რომელსაც ძალიან ხშირად სტუმრობდნენ რუსი ემიგრანტები. ეს ადგილი „დისიდენტთა არმიის“ სახელითაც არის ცნობილი.

მანამ, სანამ 1966 წელს დავითის ვაჟი მაიკლი ვაშინგტონში, ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის საავადმყოფოში, დაიბადებოდა, ჭავჭავაძეებს მემკვიდრე (მამრობითი სქესის წარმომადგენელი) არ ჰყოლიათ,

რაც თავადაზნაურობის პროტოკოლის თანახმად, აუცილებელი იყო ოჯახის გვარის გასაგრძელებად. აქედან გამომდინარე, დავითი თავის მემუარებში წერდა, რომ დედამისი ამ ამბით ძალიან გახარებული ყოფილა. მისი თქმით, „დინასტია გადარჩა“ (Barnes 2014).

დავით ჭავჭავაძე მართლაც რომ იშვიათ პერსპექტივას გვთავაზობს. სამეფო ოჯახის ემიგრანტი, რომელიც საბჭოთა რეჟიმის წინააღმდეგ სადაზვერვო ოფიცრად მსახურობდა, თავისი კულტურული და ჰუმანიტარული საქმიანობით ხელს უწყობდა ქართულ-რუსული მემკვიდრეობის შენარჩუნებას და ემიგრანტთა მხარდაჭერას.

დავით ჭავჭავაძეს ეკუთვნის რამდენიმე მნიშვნელოვანი ნაშრომი: „დიდმთავრები“ (1989), „გვირგვინები და შინელები სანგრებში: რუსი ბატონიშვილი ცენტრალურ სადაზვერვო სამმართველოში“ (1990). ამათგან გვინდა ყურადღება გავამახვილოთ წიგნზე „დიდმთავრები“ (The Grand Dukes, 1989). ვინ იყო რუსეთის დიდი მთავარი? როგორც წესი, ტერმინი იმპერატორის შვილს ან შვილიშვილს ნიშნავდა, თუმცა ეს ფაქტი გარკვეულ ახსნასაც საჭიროებს. ძველ მოსკოვსა და რიურის საგრაფოს წინა დედაქალაქებში მმართველებს „დიდ მთავარს“ უწოდებდნენ. ეს სინამდვილეში არასწორი თარგმანია. ივანე III-დან დაწყებული, ამ დიდმა მთავარმა საკუთარ თავს „ცარი“ (კეისრიდან წარმოებული) უწოდა დიდი მთავრის ტიტულის შენარჩუნებით. სწორედ ივანე IV (მრისხანე, 1530-1584) იყო პირველი, ვინც ეს სახელი უწოდა საკუთარ თავს (Chavchavadze 1989).

როდესაც რომანოვები 1613 წელს ტახტზე ავიდნენ, მათ ეს ტრადიცია განაგრძეს. რომანოვების პირველი ხუთი მმართველი: მიქაელი, ალექსი, თეოდორე III, ივანე V და პეტრე I იყვნენ მეფეები და ამავდროულად დიდი ჰერცოგები (მთავრები). მათ ყველა ვაჟს ცარევიჩი ერქვა, რაც უბრალოდ მეფის შვილს ნიშნავს. ამ და სხვა საკითხებს დეტალურად ეხება მწერალი და როგორც რედაქტორის წინასიტყვაობაში ჩანს, ის იყო პირველი, ვინც ხსენებული ცნობები რუსეთის დიდ მთავრებთან დაკავშირებით საფუძვლიანად შეაკოწიწა, რაშიც ხელი შეუწყო იმ ფაქტმაც, რომ იგი იყო რომანოვების პირდაპირი შთამომავალი.

ამდენად, ისტორიული თვალსაზრისით წიგნი ბევრ საგულისხმო ცნობებს შეიცავს. როგორც მისი რედაქტორი აღნიშნავდა, რომანოვების ოჯახის შესახებ არსებული ეს ინფორმაციები, როგორც პირდაპირი წყარო, გაქრებოდა და რომ არა ეს წიგნი, მათი ძიება მომავალ თაობებს ოფი-

ციალურ ჩანაწერებში, დოკუმენტებსა და ძველ წერილებში მოუწევდათ. ამის ხაზგასმით რედაქტორმა კიდევ ერთხელ გაუსვა ხაზი დავით ჭავჭავაძის ნაშრომის მნიშვნელობას.

აღსანიშნავია ისიც, რომ მწერალ დავით ჭავჭავაძის კალამს ეკუთვნის „რომანოვების დღიური“, რომლის პოვნაც თავად რედაქტორის გადმოცემით დღესდღეობით რთულია, რადგან ის შეზღუდული ტირაჟით გამოიცა.

ორ საპირისპირო გრძნობათა შორის დაპირისპირება თვალსაჩინოა ემიგრანტის ტიპურ ცხოვრებისეულ გამოცდილებაში, რომელიც ხასიათდება მის მიერ სოციალურ ცხოვრებაში შესრულებული კონტრასტული და ზოგჯერ წინააღმდეგობრივი როლებით. ამ ბრძოლის გადაწყვეტა მიიღწევა მაშინ, როდესაც ემიგრანტი ნებაყოფლობით ეგუება ახალ გარემოს, ირჩევს შუალედურ სივრცეს. ეს არის ემიგრანტის ცხოვრებისეული სირთულე, როგორც მცდელობა შეინარჩუნოს კულტურული ფესვები, ამავედროულად იზიდავს ახალი კულტურა და სურს მასთან ინტეგრაციაც.

ერთი რამ ცხადია, ემიგრანტი მწერლები ეძებდნენ სულიერ სამშობლოს მშობლიური მიწის გარეთ. მათი ემიგრანტობა, შეიძლება ითქვას, წინაპირობა იყო იმისა, რომ შეექმნათ ის ნაწარმოებები, რომლებიც მათ მოგვიანებით სახელს გაუთქვამდა. „გადასახლებულმა“ კარგად იცის, რომ „შემთხვევითი“ გარემო ყოველთვის დროებითია და საზღვრები და ბარიერები შეიძლება ციხეებად იქცეს. „გადასახლებულები“ საზღვრებს კვეთენ, არღვევენ აზროვნებისა და გამოცდილების ბარიერებს. ბევრმა მათგანმა ნებაყოფლობით აირჩია ეს გზა მე-20 საუკუნეში, რათა ძალა მიეცა თავისი ნამდვილი მოწოდებისთვის.

დავით ჭავჭავაძის ცხოვრება და შემოქმედება დღემდე დიდ ყურადღებასა და ინტერესს იმსახურებს. მწერლის ბიოგრაფია იმდენად მრავალფეროვანია რომ ფაქტობრივად იგი ნამდვილ მემატიაზედ გვევლინება არა მხოლოდ ქართული ისტორიის, არამედ მსოფლიო ისტორიის კონტექსტში. მწერალ დავით ჭავჭავაძის ღვაწლი შეუფასებელია პოლიტიკურ მოვლენათა სწორად წარმოჩენისა და ქართული კულტურის პოპულარიზაციის საქმეში.

ლიტერატურა

- დაუშვილი, რუსუდან. 2015. „ალექსანდრე ჭავჭავაძის შთამომავალი“, ჟურნალი *ისტორიანი*, #2/50; თბილისი.
- მახარაძე, ირაკლი. 2011. *ქართველები ამერიკაში*. თბილისი: ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა.
- Chavchavadze, D. 1989. *The Grand Dukes*, New York, N.Y: Atlantic International Publications.
- Barnes B, 2014. „David Chavchavadze, CIA spy with royal roots, dies at 90.“ მოძიებულია 20.10.2025.
https://www.washingtonpost.com/local/obituaries/david-chavchavadze-cia-spy-with-russian-royal-roots-dies-at-90/2014/11/08/ddd65f86-5ec6-11e4-9f3a-7e28799e0549_story.html.
- Barnes, B. 2014. „Prince David Chavchavadze: Descendant of Czar Nicholas who became a CIA officer recruiting and interrogating Cold War Russian agents“, Journal *Independent*, UK Edition.

Literature and Literary Theory

David Chavchavadze – English-speaking Georgian writer living in America
(About life and work)

Monika Jitchonaia

monika.jitchonaia@atsu.edu.ge

Akaki Tsereteli State University

Kutaisi, Georgia

DOI:<https://doi.org/10.52340/atsu.2025.2.26.11>

Since the 1920s, the contribution of Georgian writers living abroad, particularly in America, has been invaluable to the development of Georgian culture. The lives and works of immigrant writers are directly linked to our past history, to the unfortunate times and circumstances that forced these writers to leave their homeland and put their main message on paper. The article discusses the life and work of one of the immigrant writers – David Chavchavadze. The writer actively worked in the United States of America and contributed to the popularization of Georgian culture.

Keywords: emigration, writer, Georgia, native

At the beginning of the twentieth century, in particular, in the wake of the political processes taking place in the Soviet Union and Georgia, which had become part of it, the number of emigrant citizens, including Georgians, was growing day by day. Among the emigrants were writers, athletes, and people of various professions. Their expulsion from their homeland was a forced decision. However, by taking this step, they were only physically separated from their homeland, but spiritually they remained an inseparable part of it.

The topic discussed in our article is related to an emigrant writer, who spent almost half of his life in the United States of America, writing in English. Unfortunately, none of his works have been translated into Georgian and therefore are not available to Georgian readers. He is distinguished by his interesting past and biography, and therefore deserves great attention in terms of his connection with Georgia, the land of Tsinandali.

Biographical information about David Chavchavadze is provided by professors Irakli Makharadze and Rusudan Daushvili. In addition, we can also come across data about the writer's life in a number of foreign publications. For example, researchers interested in the past of David Chavchavadze's ancestors have devoted a number of works to the history of Tsinandali, Shamil's captivity, and what happened to the noble family.

In 1857, Anna Drancey's book „Shamil's Captive Women“ was published in France. As is known, the author of the book worked in the family of David Chavchavadze in Tsinandali, from where she was taken prisoner together with members of this family during the attack on this palace in 1854 and taken to Imam Shamil in Dagestan. Shamil wanted to exchange his son – Jamal ad-Din – for Georgian prisoners who were taken hostage by the Russians and were growing up in Russia, at the imperial court. In the book, Anna Drancey describes these events in detail.

The famous French writer Alexandre Dumas (father), who arrived in Georgia at the end of 1858, was also interested in the Tsinandali tragedy. In his book, he vividly conveys the impressions he received during his trip. It is known that he specially visited the Chavchavadze family, personally met David Chavchavadze's wife Anna and heard the family history directly from her. The book entitled „Caucasus“ was published in 1859. These works of the memoir genre are original and reliable. Their plots complement each other and create a complete picture.

The memoirs of Anna Drancy and Alexandre Dumas, as valuable historical sources, do not lose their relevance even today. It is always important and interesting to present Georgia through the eyes of foreign authors, the historical events taking place in our country and the people at the epicenter of these events. As for the Tsinandali tragedy, it was another result of Russia's occupation of the Caucasus, which ended in casualties.

It is precisely with the land of Tsinandali and its roots that the Georgian-American writer David Chavchavadze is directly connected, who spent his entire life in an attempt to preserve the culture and traditions of his ancestors. At the same time, he exposed the vicious sides of the communist regime.

David Chavchavadze (The son of Pavle) was born on May 20, 1924. His parents, representatives of the nobility, also lived in London for a certain period. David's father was a writer and translator. He translated from Georgian into English. In the United States, David's family was close to the circle of Russian immigrants. At that time, they had little financial resources. In addition to being a descendant of the Romanovs and having close ties to Georgia, the writer was also a descendant of the royal families of England, Denmark, and Greece.

David Chavchavadze was the great-grandson of the Russian Emperor Nicholas I. As an officer of the Central Intelligence Agency, he specialized in secret communications and surveillance of matters related to the homeland of his ancestors.

In the years following World War II and the beginning of the Cold War, the writer worked in Berlin. As mentioned, he was related by blood to the Romanov dynasty. His mother, Nina, was a Russian princess and granddaughter of Nicholas I (reigned 1825-1855), and his father, a direct descendant of the last monarch of the Caucasus Kingdom, George XII. As the writer noted in his memoirs, his career was connected with the desire to do something about the threats of international communism (Barnes 2014).

After the war, David Chavchavadze served in the army in Berlin, and then graduated from Yale University in 1950. He soon joined the Central Intelligence Agency. As a case officer, he wrote in his memoirs: "The work never seems to end... After meeting with an agent (informant), the case officer notes the contact information, the time and place of the meeting, then describes the meeting, what was said, the agent's moral and family status, the ability to access

new information, the real and potential difficulties associated with securities, and so on.”

David Chavchavadze ended his career in 1974. He spent the last nine years traveling around the world. According to his wife, Eugene De Smith Chavchavadze, he died of kidney failure and dementia at the Potomac Medical Center.

As emphasized by Prof. Rusudan Daushvili, Americans had great difficulty pronouncing his last name. Therefore, when asked about his origin, he answered that he was a Cherokee Indian. Naturally, no one believed that this aristocratic-looking man could be a Cherokee, and further explanations always ended with the same question: “Stalin was Georgian too, wasn’t he?” – Yes, unfortunately! David answered.“

In 1967, David Chavchavadze met Svetlana (Stalin’s daughter) Alliluyeva, with whom he was friends. Svetlana Alliluyeva revealed to him how she hated “that bunch of bandits who were sitting in Moscow, just like the Romanovs.” As the writer comments, at that moment he felt that “it was a kind of apology for what his father and his associates had done to our family” (Barnes 2014).

As already mentioned, David Chavchavadze was educated at Yale University, but he interrupted his studies for a while because he was an officer of the US-allied Red Army forces stationed in Alaska. For more than three decades after the Russian Revolution, Soviet soldiers did not emphasize the writer’s aristocratic origin. In his memoirs, he noted that they called him “Comrade Prince,” although the writer does not specify whether there were certain elements of sarcasm in this title.

David Chavchavadze lived in Washington, in a house that was very often visited by Russian emigrants. This place is also known as the “Army of Dissidents.”

Until David’s son Michael was born in 1966 at George Washington University Hospital in Washington, the Chavchavadzes had no male heir, which was required by aristocratic protocol to continue the family name. As a result, David wrote in his memoirs that his mother was overjoyed by the news. “The dynasty had survived,” he said (Barnes 2014).

David Chavchavadze offers a rare perspective. A royal émigré who served as an intelligence officer against the Soviet regime, his cultural and humanitarian work contributed to the preservation of Georgian-Russian

heritage and the support of immigrants.

David Chavchavadze is the author of several important works: “The Grand Dukes” (1989), “Crowns and Trenchcoats: A Russian Prince in the Central Intelligence Agency” (1990). Of these, we would like to focus on the book “The Grand Dukes” (1989). Who was the Grand Duke of Russia? As a rule, the term meant the son or grandson of the emperor, although this fact also requires some explanation. In ancient Moscow and the former capitals of the Rurik dynasty, rulers were called “Grand Dukes”. This is actually an incorrect translation. Starting with Ivan III, these Grand Dukes called themselves “Tsar” (derived from Caesar), while retaining the title of Grand Duke. It was Ivan IV (the Terrible. 1530-1584) who was the first to call himself this name (Chavchavadze 1989).

When the Romanovs ascended the throne in 1613, they continued this tradition. The first five Romanov rulers: Michael, Aleksei, Theodore III, Ivan V and Peter I were both kings and grand dukes (princes). All their sons were called Tsarevich, which simply means the son of a king. The writer deals with these and other issues in detail, and as the editor’s preface shows, he was the first to thoroughly collect the aforementioned information about the great princes of Russia, which was also facilitated by the fact that he was a direct descendant of the Romanovs.

Thus, from a historical point of view, the book contains many significant information. As its editor noted, this information about the Romanov family, as a direct source, would have disappeared, and if it were not for this book, future generations would have had to search for it in official records, documents and old letters. Emphasizing this, the editor once again emphasized the importance of David Chavchavadze’s work.

It is also worth noting that the writer David Chavchavadze wrote „The Romanov Diary“, which, according to the editor himself, is difficult to find today, since it was published in a limited edition.

The confrontation between two opposing feelings is evident in the typical life experience of an immigrant, which is characterized by the contrasting and sometimes contradictory roles he plays in social life. The resolution of this struggle is achieved when the immigrant voluntarily adapts to a new environment, choosing an intermediate space. This is the difficulty of the immigrant’s life, as an attempt to preserve cultural roots, while at the same time

being attracted to a new culture and wanting to integrate with it.

One thing is clear, immigrant writers were looking for a spiritual homeland outside their native land. Their emigration can be said to have been a prerequisite for creating the works that made their name known. The “exile” knows well that the “accidental” environment is always temporary and that borders and barriers can become prisons. The “exiles” cross borders, breaking down barriers of thought and experience. Many of them voluntarily chose this path in the 20th century in order to find strength for their true calling.

The life and work of David Chavchavadze still deserve great attention and interest. The writer’s biography is so diverse that in fact he appears as a true chronicler not only in the context of Georgian history, but also in the context of world history. The contribution of the writer David Chavchavadze is invaluable in the correct presentation of political events and the popularization of Georgian culture.